

Igra za 21. stoljeće

ZA ATRAKTIVNU I DINAMIČNU IGRU SQUASH (SKVOŠ) POSLJEDNIH GODINA U HRVATSKOJ POSTOJI SVE VEĆE NE SAMO REKREACIJSKO NEGO I NATJECATELJSKO ZANIMANJE, OSOBITO U ZAGREBU, ALI I U BJELOVARU, VARAŽDINU, ČAKOVCU, OSIJEKU, GDJE SU TAKOĐER ODRŽANI PRVI TURNIRI, TE U GRADOVIMA JUŽNE HRVATSKE, OD ISTRE DO SPLITA I DUBROVNIKA

Piše **Zdravko Švegar**

Za atraktivnu i dinamičnu igru squash (skvoš) posljednjih godina u Hrvatskoj postoji sve veće ne samo rekreacijsko nego i natjecateljsko zanimanje, osobito u Zagrebu, ali i u Bjelovaru, Varaždinu, Čakovcu, Osijeku, gdje su također održani prvi turniri, te u gradovima južne Hrvatske, od Istre do Splita i Dubrovnika.

U Zagrebu je 30. siječnja 2001. održana Osnivačka skupština Hrvatskog skvoš saveza. Za prvog predsjednika izabran je dipl. pravnik Vedran Režić, poznat i kao rukometni sudac, a tajnik je student i profiskvošer Domagoj Špoljar. Do proljeća ove godine u HSS su učlanjena tri kluba: Agram iz Zagreba, Loptica (Zaprešić) i Coning iz Varaždina. Nakon vize koju je dao HOO, potkraj travnja 2001. HSS je u Nizozemskoj primljen za 37. člana Europske squash federacije (ESF), a u pridruženom su članstvu Svjetske squash federacije (WSF).

Jedan od prvih napisa o squashu objavile su zagrebačke Novosti još 12. travnja 1939. pod naslovom "Squash ili Black-ten-

nis, gdje pišu o popularnosti ove igre u Engleskoj i Australiji.

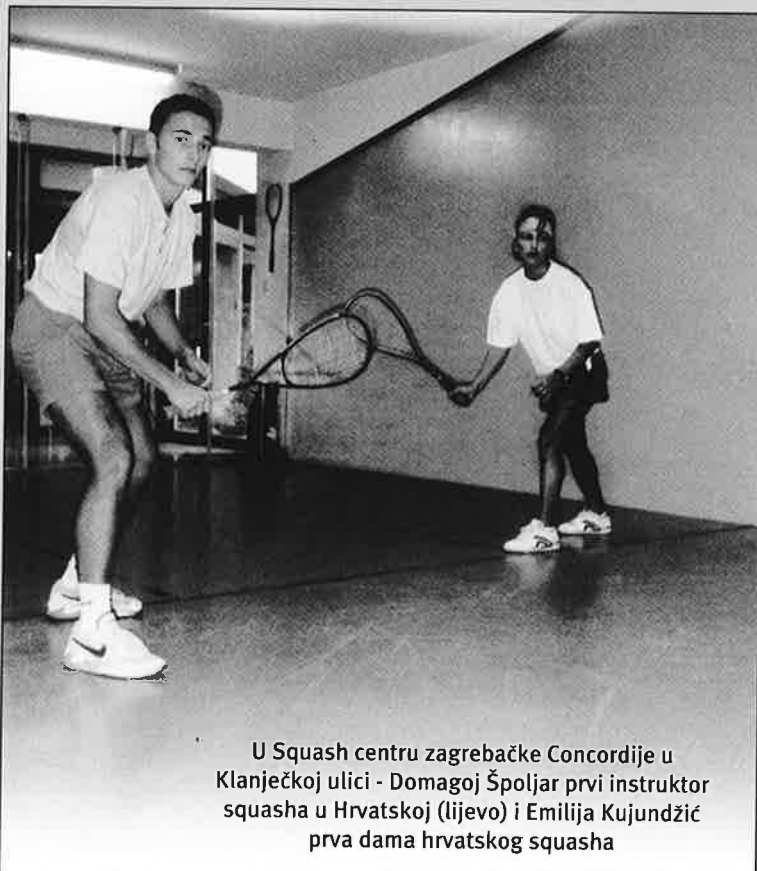
***

Squash je sportska igra reketom i lopticom koja se odbija o zidove zatvorena igrališta. Nastala je sredinom 19. stoljeća u engleskim školama (najprije kod Londona), a nazvana je po prigušenom zvuku male loptice (od mekane sintetičke gume) prilikom udara o zid. Igra se brzo proširila u klubove Velike Britanije, a potom najviše u Kanadu, SAD, Indiju, Australiju i

Južnu Afriku. Od 1926 squash racquets igra se i u Francuskoj.

NA OI 1908. U LONDONU I 2004. U ATENI

Squash je pod imenom racquets bio čak i u programu IV. olimpijskih igara 1908. u Londonu, gdje su sve medalje pripale Englezima, a pojedinačni pobjednik bio je E. Noel. Ipak, prva važnija natjecanja profesionalnih squashera održana su iza I. svjetskog rata. Prva Međunarodna squash

U Squash centru zagrebačke Concordije u Klanječkoj ulici - Domagoj Špoljar prvi instruktor squash u Hrvatskoj (lijevo) i Emilija Kujundžić prva dama hrvatskog squash

organizacija (ISRF) osnovana je 1967. u Londonu. Danas djeluje World squash federation (WSF), koja okuplja profesionalne igrače (organizacija PSA) i međunarodnu asocijaciju za igračice squasha (WISPA). Svjetska squash federacija priređuje svjetska prvenstva, koja se održavaju svake druge godine, prati brojne međunarodne turnire i vodi rangliste najboljih igrača, igračica i parova, koje objavljuje "International squash magazin", službeno glasilo WSF-a. Jedan od najvećih turnira, poput Wimbledona u tenisu, je "British open" koji se priređuje svake godine.

Svjetska squash organizacija sve glasnije traži da se squash službeno vrati i na Olimpijske igre. Možda će se to dogoditi 2008. godine, odnosno stoljeće nakon što su se igrači squasha (racquets) pojavili na OI u Londonu 1908. Već na OI u Ateni 2004. trebao bi biti pokazni sport.

U POREČU NA PET IGRALIŠTA

Squash je u Hrvatskoj kao rekreacija iskušan ponajprije u nekim turističkim gradovima uz Jadran, od Istre do Dubrovnika. Sredinom osamdesetih godina Inter sport centar u Poreču dičio se, na primjer, sa pet squash terena, što je bila novina u Hrvatskoj i ondašnjoj državi. Međutim, nije bilo klubova, niti su održavani službeni turniri skvošera.

U Zagrebu je u sastavu Teniskog centra Maksimir na Ravnicama, koji je otvoren 1990. godine, uređeno prvo moderno squash igralište u Zagrebu, koje je vodio "Bistro squash klub No.1". Od 1991. koriste ga rekreativci, a povremeno su ovdje održavani i interni turniri.

Prijelomnica u razvoju natjecateljskog squasha u Hrvatskoj nastaje nakon što su 1994. u Športsko rekreacijskom centru Končar u Zagrebu u Klanječkoj

ulici sagrađena i dva squash igrališta na poticaj direktora ŠRC Končar dipl. ing. Zvonimira Kujundžića.

"Nakon boravka u sportskom centru Nikole Pilića u Münchenu, gdje sam se posebno zanimao za rad s mladim tenisačima, imao sam priliku upoznati i atraktivan skvošerski pogon na 12 igrališta. Bio je to poticaj da u sastav obnovljenog ŠRC Končar izgradimo i dvije dvorane za squash što se pokazalo svrhovito, izjavio je ing. Kujundžić.

PRVA NATJECANJA NAŠIH SKVOŠERA

Otvaranjem Squash centra u Klanječkoj 37a u Zagrebu osnovan je ovdje u listopadu 1994. i Squash klub Concordia, koji je s velikim entuzijazmom vodila Emilija Kujundžić. Među prvima tu se okupljaju zagrebački studenti, sportaši i sportašice, te nekolicina stranih diplomata i predstavnika UNHACR-a od kojih su se posebno isticali Irac iz Kanade Seamus McCarty i Kaj C. Linholm, nekadašnji hokejaš iz finskog grada Turku, koji je besplatno savjetovao zagrebačke skvošere i podučavao početnike.

Od 16. do 18. prosinca 1994. održan je I. squash turnir Concordia Open 94 u ŠRC Končar. Na pozivnom letku priređivači turnira napisali su:

"Obzirom da se radi o mladom športu koji se u našem gradu tek probija, zadovoljstvo nam je pozvati vas i vaše prijatelje u što većem broju kako bismo svi zajedno, barem na takav način, doprinijeli razvoju squasha u Hrvatskoj."

Među oko 40 igrača i igračica pobijedio je Igor Premilovac ispred Nevena Petrovića (oba iz Zagreba), dok je treće mjesto pripalo Kaj C. Linholmu (UNHCR). Potom je 1995. u Squash centru Concordia priređen Uskršnji turnir na kojem je najuspješniji bio Kaj C. Linholm. Među sudionicima natjecanja bili su Emilija i Zvonimir Kujundžić, Zorica Lasica, Marija Čurković, Igor Premilovac, Željko Polovina, Domagoj Špoljar, Slaven Matijević, Teo Šteter i drugi.

Marko Makek (lijevo) i Domagoj Špoljar (desno) s prvim svjetskim studentskim prvakom u squashu Brazilcem Paulom Conollyjem (u sredini)

OD BJELOVARA DO SPLITA

Putem Zagrepčana krenuli su i Bjelovarčani. Na samom početku 1995. otvorena su u Bjelovaru dva igrališta (dvorane) za squash, koje je izgradio bivši bjelovarski rukometni reprezentativac Stjepan Obran. I ovdje su ubrzo održani prvi amaterski turniri skvošera. Ponajbolji bjelovarski igrači bili su Ivan Turkalj i Davor Jandroković, koji su češće nastupali i u Zagrebu.

Posljednjih godina squash se igra u Čakovcu i Osijeku, a 2000. spominje se osnivanje squash kluba u Splitu, koje je poduprla Vesna Podlipec, saborska zastupnica i zamjenica gradonačelnika Splita.

...

U zagrebačkom Squash centru Concordia 22. i 23. prosinca 1995. održan je II. Božićni turnir squashera pod nazivom "Yonex Open 95". Prva nagrada pripala je Domagoju Špoljaru iz Zagreba.

Sezona 1996. iz više je razloga bila važna u razvoju natjecateljskog squasha u Hrvatskoj. U proljeće te godine završila je u Zagrebu Zimska liga skvošera u kojoj je nastupalo uz domaće igrače i više stranaca. Natjecanje je trajalo nekoliko mjeseci, a opet je najbolji bio zagrebački student Domagoj Špoljar. Te sezone odigrano je i šest turnira na kojima je 12 igrača i igračica iz Zagreba i Bjelovara osvajalo bodove, da bi poredak na kraju bio slijedeći: Domagoj Špoljar 28, Marko Makek 20, Darko Mirjanić 9, Marko Lesić 8, Dražen Jandroković (SQK Bjelovar) 7, Slaven Matijević i Mirko Fritze po 6, Siniša Molnar (SQK Bjelovar) 4, Marko Goljak 3, Zorica Lasica i Ivo Balen po 2 i Marija Ćurković 1 bod.

Osam najboljih nastupilo je potom na prvom domaćem Squash masters turniru, 28. i 29. lipnja 1996. na dva igrališta SQK Concordia u Zagrebu. Nakon razigravanja u dvije skupine Špoljar je u poluzavršnici pobijedio Mirjanića 3:0, a Makek Jandrokovića istim rezultatom. U dramatičnom finalu Marko Makek je pobijedio Domagoja Špoljara 3:2 (7:9, 6:9, 9:7, 9:2, 9:6).

HRVATI NA I. STUDENTSKOM SP

Zagrebački skvošeri Marko Makek (r.1973.), student ekonomije i Domagoj Špoljar (r.1974.) s Fakulteta za fizičku kulturu nastupili su u sastavu Hrvatske studentske reprezentacije na I. svjetskom studentskom prvenstvu u squashu koje je od 3. do 11. kolovoza 1996. održano u Maastrichtu (Nizozemska). Hrvati su na startu poraženi od mnogo iskusnijih squashera, ali je za njih u to vrijeme bilo najvažnije sudjelovati. Prvi studentski prvak svijeta postao je Paul Conolly iz Brazila.

BOŽIĆNI TURNIRI U ZAGREBU

U Zagrebu je 14. prosinca 1996. održan III. božićni squash turnir Yonex open 96. Nastupilo je 18 skvošera, a u završnom dvoboju Domagoj Špoljar je pobijedio najvećeg rivala Marka Makeka 3:1. U borbi za treće mjesto Ivo Balen istim je rezultatom nadigrao Tvrtka Kujundžića, u zadnje vrijeme poznatijeg kao uspješnog studenta i tenisača u SAD.

Tijekom 1997. godine na turnirima u zagrebačkom Squash centru Concordia nastupalo je i više stranaca u amaterskoj i profesionalnoj konkurenciji među kojima su najzapaženiji bili Englez Tony Burtly, Irac Alen Doyle, Austrijanac Peter Trult, te juniorka Petra Vihar i Tomaž Prelesnik iz Slovenije i drugi.

Član ljubljanskog SQK Konex Tomaž Prelesnik bio je pobjednik IV. božićnog turnira u Zagrebu 1997. ispred Domagoja Špoljara i Marka Podgoršeka (Squash Land, Ljubljana), a na tradicionalnom V. međunarodnom božićnom turniru 1998. među skvošerima iz Ljubljane, Zagreba i Bjelovara prvi je bio Domagoj Špoljar (SQK Concordia), drugi Marko Podgoršek, a treći Marko Makek (SQK Concordia).

NA SP U CARDIFFU I PLZENU

Godine 1998. otvoreni su squash tereni u Športskom centru Oporovec na zagrebačkoj periferiji i u Fitness centru Coning u Varaždinu, koje koriste uglavnom rekreativci.

Nakon osam godina izbivanja u Njemačkoj športski centar s dvoranom za squash i dva teniska igrališta izgradio je u Oporovcu Darko Zavalčić, a objekt je simbolično otvorio istaknuti hrvatski tenisač Goran Prpić.

U kolovozu 1998. najbolji hrvatski squasheri Domagoj Špoljar i Marko Makek, a s njima je bio i Eduard Bižić, sudjelovali su u Cardiffu, glavnom gradu Walesa, na Drugom svjetskom studentskom prvenstvu. Nastup našim skvošerima omogućio je SQK Concordia suradnji sa Zagrebačkim športskim savezom. Domagoj Špoljar se nažalost već na staru, u prvom kolu namjerio baš na Thierry Lincou-a iz Francuske, koji je osvojio naslov studentskog svjetskog prvaka.

PRVI INSTRUKTOR SQUASHA U HRVATSKOJ

Student Domagoj Špoljar, nekadašnji junior Košarkaškog kluba Cibona, sada se potpuno posvetio squashu. Nakon položenog ispita u Ljubljani 1998. godine, postao je prvi instruktor squasha u Hrvatskoj. Uz djelovanje u Zagrebu, vježba i zainteresirane u Fitness centru Coninga, koji u Varaždinu vodi Ksenija

Sudionici I. SP studenata u squashu u Nizozemskoj 1996. među kojima su bili i predstavnici Hrvatske Domagoj Špoljar i Marko Makek

Jug. U tom je centru održano više turnira rekeativaca, a na jednom od prvih u svibnju 1999., pobijedio je Dražen Ledinišćak, drugi je bio Goran Gašparović, dok je među ženama najuspješnija bila Velida Salihović iz Zagreba ispred Varaždinke Ivančice Šimenc.

Domagoj Špoljar je u zagrebačkom Squash centru Concordia za proljetnih školskih praznika, u ožujku i travnju 1999. godine vodio besplatnu školu squasha za učenike.

“Okupili smo oko stotinjak učenika iz osnovnih i srednjih škola, koji su bili podijeljeni u grupe od četiri do šest polaznika. Mladi su bili oduševljeni igrom”, ističe Emilija Kujundžić, prva dama hrvatskog squasha. U proljeće 1999. u Squash centru Concordia djeluje i škola squasha za sve uzraste od osmogodišnjaka, a pod nadzorom instruktora Špoljara.

Športski centar MAT-šport uredio je 2000. godine u zagrebačkim Gajnicama (na Borčecu), novo squash igralište, na kojem je počeo djelovati i Squash klub Agram. U kolovozu iste godine članovi Agrama Domagoj Špoljar, Marko Milek i Mario Šunjara zastupali su Hrvatsku u Plzenu (Češka) na Trećem studentskom SP.

Pet zagrebačkih squash dvoranama od Gajnica, Trešnjevke i Maksimira do Oporovca koriste i neki zagrebački sportaši u pripremama pred važne nastupe. Tako se poznati motociklist Patrik Polimac, član SQK Concordia, uz ostalo, marljivo igrajući squash pripremao 1998. pred nastup na veoma zahtjevnom reliju Paris - Dakar. Stazu je zahvaljujući izvrsnoj tjelesnoj pripremi, kao prvi Hrvat, uspio savladati nakon brojnih peripetija.

ŠPOLJARU PRVI PROFI BODOVI

I dok će u Hrvatskoj squash vjerojatno biti igra 21. stoljeća, u susjedstvu uspješno djeluje Squash zveza Slovenije. Tri ljubljanska kluba imaju ukupno 16 igrališta, a u njihovoj ligi sudjeluju i klubovi iz Maribora, Velenja i Novog Mesta. U svakom od njih dozvoljen je i nastup jednom strancu. Tako je najbolji hrvatski skvošer Domagoj Špoljar od 1998. registriran za ljubljanski “Konex”. Svrstao se među deset najboljih u Sloveniji, a okušao se i na više međunarodnih turnira. U proljeće 2000. godine osvojio je na turnirima u Mađarskoj i Austriji prve bodove u natjecanju koje organizira Profesionalna squash asocijacija (PSA).

Hrvatski skvoš savez namjerava ove jeseni prirediti prvo prvenstvo Hrvatske na kojem bi nastupali i igrači iz još neregistriranih klubova. Istovremeno priprema se i natjecanje Interlige u kojoj bi sudjelovali najbolji skvošeri Slovenije i Hrvatske.

IZVORI I LITERATURA:

1. Enciklopedija fizičke kulture 2, Zagreb, 1977.
2. “International squash magazin”, 1997. i 1998.
3. Dokumentacija Squash centra Concordia, Zagreb, Klanječka 37a.
5. “Večernji list” 1994. do 1999. Napisi i fotografije s natjecanja u Zagrebu, Bjelovaru i Varaždinu.
5. Razgovori s voditeljima squash dvorana u Maksimiru, na Trešnjevci i u Oporovcu, 1999. godine, te predsjednikom i tajnikom Hrvatskog skvoš saveza Vedranom Režićem i Domagojem Špoljarom, 2001.